

Beleid cameratoezicht Culemborg 2021

Inleiding

In veel gemeenten in Nederland wordt cameratoezicht toegepast om de openbare orde te waarborgen en de veiligheid te verbeteren. Het is een van de bestuurlijke instrumenten die een gemeente kan gebruiken om invloed uit te oefenen op de veiligheid / het veiligheidsgevoel.

Ook in de gemeente Culemborg wordt al sinds 2010/2011 cameratoezicht ingezet. De wijk Terweijde was één van de eerste wijken waar gestart is met het plaatsen en uitkijken van camera's. De verbetering van het woon- en leefklimaat voor diegenen die in het cameragebied slachtoffer zijn van vernielingen, overlast en geweld is van doorslaggevend belang geweest bij de totstandkoming van cameratoezicht. Een waardevolle en effectieve manier om de veiligheid positief te beïnvloeden.

Cameratoezicht is na tien jaar niet meer weg te denken uit Culemborg en regelmatig komen er vragen binnen over of er op een bepaalde plek geen camera kan komen. Het beeld leeft dat als de gemeente een camera plaatst de overlast weggaat en/of criminaliteit verdwijnt. In de praktijk blijkt dat cameratoezicht niet altijd de best passende maatregel is voor elke vorm van overlast/criminaliteit. Net als elk instrument heeft inzet ervan zowel voor- als nadelen.

Het inzetten van cameratoezicht in het publieke domein is een ingrijpende maatregel. Het maakt een inbreuk op de privacy van burgers. Om die reden is een helder beleidskader van belang aan de hand waarvan afwegingen kunnen worden gemaakt over het al dan niet inzetten van dit instrument.

De gemeente Culemborg ziet cameratoezicht als één van de instrumenten uit een goed gevulde gereedschapskist om de openbare orde te waarborgen dan wel criminaliteit te voorkomen / op te sporen. Net als bij andere instrumenten geldt ook hier dat het gereedschap ingezet wordt, wat het best past om het probleem te verhelpen. Gezien de impact op de burgers en omgeving gaan we hier terughoudend mee om en zetten we het zeker niet in als eerste instrument bij een openbare orde of veiligheidsprobleem.

Los van het feit dat cameratoezicht slechts voor een aantal facetten, in de juiste omstandigheden en met de benodigde randvoorwaarden toegepast, het wenselijke effect heeft, is het ook nog eens een erg kostbaar instrument.

Om bewoners en ondernemers eenduidige richtlijnen te verstrekken in welke situaties cameratoezicht passend en (juridisch en bestuurlijk) mogelijk is, is dit beleidskader opgesteld.

Leeswijzer

In de hoofdstukken 1 tot en met 5 gaat het over de aanleiding, het wettelijk kader, doel en de uitgangspunten. De beoordeling van het wel / niet instellen van cameratoezicht komt uitgebreid aan de orde in hoofdstuk 6. Tot slot wordt in de hoofdstukken 7 tot en met 12

ingegaan op waaraan gedacht moet worden bij de toepassing van cameratoezicht als de uitkomst op de beoordeling positief uitpakt.

Hoofdstuk 1: Aanleiding

In de gemeente Culemborg wordt al sinds 2010/2011 cameratoezicht toegepast. Eind 2020 is het huidige cameratoezicht geanalyseerd. In deze analyse is duidelijkheid gecreëerd ten aanzien van de operationele, juridische en financiële organisatie van cameratoezicht. Om het cameratoezicht efficiënter, effectiever en juridisch goed onderbouwd uit te voeren, zijn de nodige aanbevelingen gedaan.

De uitkomsten van de analyse en de wensen voortkomend uit de beleidsvormende fase zorgen ervoor dat we een verbeterslag kunnen maken op zowel operationeel, als juridisch en financieel vlak.

De locaties waar per datum 01-01-2021 cameratoezicht is, zijn weergegeven in bijlage 1. Twee keer per jaar wordt dit overzicht geactualiseerd, dan wel zoveel eerder als nodig is wegens verplaatsing/ bijplaatsing van camera's.

Hoofdstuk 2: Een korte terugblik

Het cameratoezicht dat in 2010-2011 is gestart, is destijds ingesteld door de gemeente Culemborg om overlastsituaties ten aanzien van de openbare orde en veiligheid (vroegtijdig) op te merken en criminaliteit zoals geweld, overlast en vernielingen te verminderen.

Een van de wijken waarmee gestart is, is Terweijde. De verbetering van het woon- en leefklimaat voor diegenen die in het cameragebied slachtoffer zijn van vernielingen, overlast en geweld is van doorslaggevend belang geweest bij de totstandkoming van cameratoezicht. Nu tien jaar later is het bijna niet meer weg te denken uit het totaalpakket van veiligheidsmaatregelen in Culemborg. Bewoners vragen er regelmatig om en cameratoezicht kan effect hebben, mits het juist wordt toegepast.

Het doel was destijds om overlast door hangjongeren, vandalisme, geweld op straat terug te dringen, grootschalige ordeverstoringen te voorkomen of beter te kunnen beheersen, het vergroten van het veiligheidsgevoel van bewoners en het vergroten van de pakkans. In dit beleid wordt het doel breder gesteld en kunnen deze vormen van criminaliteit en overlast aanleiding zijn, maar komen niet uitsluitend deze vormen in aanmerking.

Hoofdstuk 3: Wettelijk kader

Er zijn twee verschillende vormen van cameratoezicht die in de openbare ruimte toegepast kunnen worden. Hieronder worden de wettelijke gronden nader toegelicht, namelijk toezicht door de:

- Gemeente (Gemeentewet): cameratoezicht ter bevordering van de openbare orde;
- Politie (Politiewet): cameratoezicht met als doel opsporing.

In alle gevallen moet cameratoezicht voldoen aan de voorwaarden die in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) gesteld worden. Dit aangezien privacygevoelige gegevens verwerkt worden, zoals kentekens en signalementen van personen. De Autoriteit Persoonsgegevens ziet hierop toe en kan zelfstandig op eigen initiatief toetsen of aan de wet wordt voldaan.

De grondslag van het cameratoezicht in de openbare ruimte, welke door de gemeente uitgevoerd wordt en waarover het in dit beleid gaat, is te vinden in artikel 151C van de Gemeentewet. Dit artikel bepaalt dat het doel van gemeentelijk cameratoezicht het handhaven van de openbare orde is. Hieronder valt ook de algemene bestuurlijke voorkoming van strafbare feiten die invloed hebben op de orde en rust in de gemeente. Artikel 151C stelt dat sprake moet zijn van een afgebakende duur waarbinnen het beoogde cameratoezicht wordt uitgevoerd. Tot slot ligt op basis van deze wet de operationele regie van cameratoezicht bij de politie.

Om cameratoezicht daadwerkelijk te kunnen toepassen mandateert de gemeenteraad de burgemeester. In Culemborg is dat in de huidige APV 2020-1 geregeld in artikel 2:77 (de bevoegdheid van de burgemeester om te besluiten cameratoezicht in te stellen).

Het uitkijken van de beelden die op grond van de Gemeentewet 151C verkregen worden, vindt doorgaans plaats onder regie van de politie. Het uitkijken hoeft de politie niet zelf te doen, maar kan dus ook door een commercieel beveiligingsbedrijf gedaan worden in een (gecombineerde) toezichtruimte onder regie van de politie, waarbij beelden doorgezet kunnen worden naar de politie.

Voor de volledigheid benoemen we ook nog een vorm van cameratoezicht die binnen een Publiek Private Samenwerking (PPS) wordt ingezet. Het doel daarvan is bescherming van goederen en eigendommen op bijvoorbeeld een bedrijventerrein waarin private partijen samenwerken met de overheid.

Hoofdstuk 4: Het doel van cameratoezicht

Het hoofddoel van het cameratoezicht, zoals dat sinds 2011 van toepassing is, is opnieuw bekeken. Dit heeft gezorgd voor een bredere tweeledige doelstelling voor het cameratoezicht vanaf 2021.

Het hoofddoel van cameratoezicht is het handhaven van de openbare orde en veiligheid in alle voorkomende facetten van criminaliteit en (ernstige) overlast. Dit gebeurt enerzijds door camera's op bepaalde tijdstippen uit te kijken, afwijkende zaken tijdig te signaleren en op te treden. Anderzijds kunnen de beelden achteraf worden nagekeken voor de opsporing. Op die momenten dat er niet live uitgekeken wordt, maar achteraf blijkt dat er iets gebeurd is.

Als bijvangst kunnen er waarnemingen gedaan worden die betrekking hebben op de openbare ruimte, zoals het dumpen van afval. Daar kan, mag en wordt dan ook vervolg aan gegeven.

Naast de opsporingsmogelijkheden heeft cameratoezicht ook een preventief karakter: potentiële daders zien af van het plegen van criminele feiten of overlast. Hiermee wordt het veiligheidsgevoel van de inwoners en ondernemers in Culemborg vergroot en schade als gevolg van criminaliteit verminderd. Hoewel het geen hoofddoel van cameratoezicht is of mag zijn, kunnen camerabeelden bij constatering van een overlast of criminaliteit bijdragen

aan de opsporing en vervolging van de dader(s). Daarmee heeft het ook een repressief karakter.

Om dit doel te kunnen bereiken zijn er twee soorten cameratoezicht die ingezet worden. Camera's die nagelvast bevestigd zijn voor langere duur oftewel vast cameratoezicht. Daarnaast is er flexibel cameratoezicht. Camera's die voor een relatief korte duur geplaatst worden in veelal overlastsituaties en die daarna ook weer weggehaald/ verplaatst worden.

Hoofdstuk 5: Uitgangspunten cameratoezicht

Om te zorgen dat de afweging rondom het wel of niet inzetten van cameratoezicht eenduidig en transparant wordt toegepast is het belangrijk om een aantal uitgangspunten te formuleren.

Uitgangspunten:

- Het instrument cameratoezicht wordt niet als eerste maatregel ingezet om een probleem te voorkomen / op te lossen.
- Cameratoezicht kan tegelijkertijd in combinatie met andere maatregelen ingezet worden, onder de voorwaarde dat er tegelijk andere instrumenten / maatregelen worden toegepast.
- Cameratoezicht kan ingezet worden als eerdere maatregelen niet het gewenste effect hebben gehad.

Bij alle bovenstaande punten geldt dat vanzelfsprekend de beoordeling in de vier stappen vervolgens met positief eindresultaat doorlopen moeten worden voor over daadwerkelijk over te gaan tot cameratoezicht.

Hoofdstuk 6: Beoordeling wel/niet instellen cameratoezicht

Om te komen tot het besluit of cameratoezicht ingezet kan worden, doorlopen we de volgende vier stappen van probleemanalyse tot besluitvorming & implementatie.

Het uitgangspunt bij cameratoezicht is dat dit als onderdeel van een pakket aan maatregelen ingezet wordt of als sluitstuk als alle andere maatregelen niet het gewenste effect hebben gehad.

Om effect te kunnen meten, is het belangrijk dat de toepassing van maatregelen opgebouwd wordt en niet te veel nieuwe maatregelen in één keer toepast worden. Als er te veel maatregelen tegelijk worden toegepast is het effect van ieder onderdeel moeilijker meetbaar.

De beoordeling schematisch weergegeven:

Hieronder worden de vier stappen van de beoordeling schematisch weergegeven met daaronder een toelichting per stap.

Dit stappenplan kan zowel ingezet worden voor vast als voor flexibel cameratoezicht. Als op een plek flexibel cameratoezicht ingezet wordt en de betreffende overlast verplaatst zich naar een andere plek, dan kan de camera mee verplaatsen naar die nieuwe plek. Ook hier moet, voor de verplaatsing daadwerkelijk gerealiseerd wordt, gekeken worden of dit voldoet aan de eisen in dit beleid.

6.1 Probleemanalyse

1. Er is sprake van een probleem
2. Dit probleem is onderdeel van meerdere problemen/ een groter probleem
3. De aard van het probleem is goed in beeld (cijfers zijn bekend en structureel / situationeel)
4. Er is een maatschappelijke behoefte aan cameratoezicht

Voorop staat dat het belangrijk is om vooraf goed te bekijken of cameratoezicht iets kan toevoegen in het verminderen van het probleem. Cameratoezicht is bijvoorbeeld niet zinvol op het moment dat het een soort criminaliteit betreft die gedreven is door emoties of zodra er geen budget is om het cameratoezicht live uit te kijken. Als de doelgroep dan ook nog eens altijd met petjes en hoodies op loopt, dan is cameratoezicht niet zinvol omdat er geen aansturing kan plaatsvinden en beelden achteraf in veel gevallen niet bruikbaar zijn. Wordt in diezelfde situatie besloten dat er live uitgekeken wordt, waarbij opvolging georganiseerd is, dan kan cameratoezicht een goed instrument zijn.

Ad 1, 2 en 3: Analyse van de aard van de problematiek is essentieel

Het is belangrijk te kijken naar veiligheidsgevoel (monitor/ enquête/ gesprekken ter plaatse) en de feitelijke onveiligheid (meldingen/ aangiftes/ slachtofferschap). Om een goed beeld te krijgen, is het van belang ook partners om informatie te vragen. Op basis daarvan is vast te stellen of het gaat om een incident dan wel een structureel probleem.

Naast inzicht hebben in de cijfers is het van belang te onderzoeken welke partners een rol gespeeld hebben, dan wel zouden kunnen spelen. Te denken valt aan de volgende partners:

- inzet politie (aangifte/ meldingen bekend en hoger dan gemiddeld?);
- inzet wijkmanager;
- bekend bij het wijkteam/ jeugdoverleg;
- jeugdboa's/ boa's;
- jongerenwerker;
- verslavingszorg/ GGZ;
- elk welzijn;
- buurtpreventie (WhatsApp groep);
- ondernemers (realisatie beveiliging bedrijven).

Ad 4: Maatschappelijke behoefte

Het gegeven dat bewoners en/of ondernemers zelf de vraag stellen of cameratoezicht toegepast kan worden in hun wijk, geeft aan dat er bij een aantal personen een maatschappelijke behoefte is. Het is van belang om, voordat het instrument cameratoezicht ingevoerd wordt, te bekijken of er een breder draagvlak is om dit in te zetten. Dit kan door de bewoners en/of ondernemers te bevragen middels een enquête of een rondgang door het betreffende gebied.

6.2 Inzet maatregelen

5. Andere maatregelen zijn reeds ingezet zonder het gewenste effect te sorteren
6. De inzet van cameratoezicht is onderdeel van een pakket van maatregelen
7. De nieuwe maatregelen zijn gedefinieerd
8. Het effect van de maatregelen (objectief en subjectief) is beschreven

Ad 5 en 6: Een pakket aan maatregelen/ instrumenten

In veel gevallen zijn er andere maatregelen ingezet, maar deze hebben niet het gewenste effect gehad. Op het moment dat het probleem nog bestaat, is de inzet van cameratoezicht (onder bepaalde voorwaarden) een mogelijkheid. Cameratoezicht kan nooit het eerste of enige instrument zijn dat ingezet wordt. Het kan dus zijn dat er in een bepaalde situatie noodzaak is om in één keer een pakket van maatregelen in te zetten waaronder cameratoezicht, zonder dat er daarvoor andere maatregelen ingezet zijn.

Ad 7 en 8: De maatregelen zijn gedefinieerd en het effect is beschreven

In beide gevallen, zowel voorafgaand aan het inzetten van cameratoezicht als het inzetten van een totaalpakket, is het belangrijk dat de maatregelen gedefinieerd worden zodat we weten wat er aan maatregelen ingezet wordt, door welke partij, op welke manier en op welk moment. Daarbij wordt ook per maatregel in beeld gebracht wat de beoogde effecten zijn van deze maatregelen voor de feitelijke veiligheid (objectief) en het veiligheidsgevoel (subjectief).

Andere / nieuwe maatregelen kunnen zijn: een persoonsgerichte aanpak, aanpassingen in de openbare ruimte zoals meer verlichting of het verwijderen van bosschages, extra inzet van politie, extra inzet door toezichthouders/ BOA's, jongerenwerkers of andere (maatschappelijke) organisaties die mogelijk invloed kunnen uitoefenen op de problematiek die speelt.

6.3 Afwegingskwadrant: de juridische toetsing

Na het doorlopen van de stappen van de probleemanalyse en inzet maatregelen wordt de juridische component van cameratoezicht nader bekeken in het afwegingskwadrant.

9. Cameratoezicht is getoetst en voldoet aan het proportionaliteitsbeginsel

10. Cameratoezicht is getoetst en voldoet aan het subsidiariteitsbeginsel

11. Cameratoezicht is noodzakelijk

Ad 9, 10 en 11: Cameratoezicht moet voldoen aan de eisen van noodzakelijkheid, proportionaliteit en subsidiariteit

Om cameratoezicht vanuit de gemeente in te voeren of te continueren, dient er een noodzaak zijn: er moet sprake zijn van een openbaar gebied waarin zich regelmatig onveilige situaties voordoen en waar eerdere, lichtere reeds getroffen maatregelen niet het gewenste effect hebben gehad. Daarnaast moet cameratoezicht in verhouding staan tot de geconstateerde criminaliteit en overlast (proportionaliteitsvereiste) en moet het lichtste middel worden ingezet waarmee dat doel bereikt kan worden. Als het gewenste doel te behalen is met andere -minder ingrijpende- maatregelen, dan is er geen juridische basis om cameratoezicht in te voeren of te continueren.

Een voorbeeld: bewoners treffen elke ochtend een paar lege blikjes bier en lege plastic zakjes met wietsymbool aan op het speelveldje voor hun woning, maar ervaren nooit overlast van de mensen die dat bier drinken / roken. Er is dus vervuiling, maar er zijn geen ernstige strafbare feiten, de openbare orde is niet in het geding. De bewoners hebben zelf nog geen actie ondernomen, bij de gemeente is het nog niet gemeld en alleen de woningbouwcorporatie is betrokken. Het plaatsen van een camera is dus niet proportioneel in dit geval.

6.4 Besluitvorming en implementatie

Zodra de voorgaande stappen doorlopen zijn en het besluit is dat cameratoezicht het juiste instrument is bij het geconstateerde probleem dan volgen nog een aantal stappen.

12. De doelen zijn opgesteld en de termijn van cameratoezicht is duidelijk

13. Evaluatie van effectiviteit en noodzakelijkheid van cameratoezicht is vormgegeven

14. Burgers worden op de hoogte gesteld van cameratoezicht, het zogenaamde kenbaarheidsvereiste.

15. Het aanwijsbesluit wordt vastgesteld

Ad 12 en 13: Doel, afweging keuze gebied en duur inzet cameratoezicht

Voordat gestart wordt met cameratoezicht is het belangrijk dat het doel / de doelen helder geformuleerd zijn. Dit is van belang om een evaluatie te kunnen houden.

Ad 14: Cameratoezicht kenbaar maken

Tot slot moet worden voldaan aan het kenbaarheidsvereiste: bij het betreden van het gebied waar cameratoezicht wordt toegepast, moeten bewoners, ondernemers en bezoekers daarover worden geïnformeerd. Dit kan bijvoorbeeld middels bebording.

Daarbij is het belangrijk dat de camera's opvallen, de attentiewaarde moet er zijn. Het is dus absoluut niet de bedoeling om de camera's er mooi uit te laten zien en te zorgen dat zij wegvallen in het straatbeeld. Het moet geen straatmeubilair worden, want pas als ze opvallen kunnen ze een preventief effect hebben.

Ad 15: Het aanwijsbesluit wordt vastgesteld

Daarnaast is het belangrijk om goed beargumenteerd te kiezen voor de aanwijzing en afbakening van een locatie of gebied waar cameratoezicht wordt ingesteld. Deze aanwijzing vindt plaats door middel van een aanwijzingsbesluit. Hierin wordt tevens de periode opgenomen waarin het cameratoezicht plaatsvindt. Deze periode kan verlengd worden als uit de evaluatie blijkt dat dit voldoet aan de criteria noodzakelijkheid, proportionaliteit, subsidiariteit en aansluit bij het vooraf gedefinieerde doel.

Hoofdstuk 7: Effect cameratoezicht

Op het moment dat de uitkomst is dat cameratoezicht het juiste instrument is voor een bepaald probleem, dan is het belangrijk om een aantal operationele zaken nader in te vullen. In de volgende hoofdstukken komt een aantal belangrijke aspecten aan de orde.

Bij het plaatsen van cameratoezicht komt, onder andere gezien de inbreuk op de privacy, gelijk de verantwoordelijkheid om het effect van dat cameratoezicht in beeld te brengen. Het is dus belangrijk om het effect van cameratoezicht regelmatig te bekijken, zie ook analyse in hoofdstuk 6.

Een veiligheidsanalyse is nodig om een scherp beeld te krijgen van zowel de huidige situatie zonder cameratoezicht als de situatie waarin cameratoezicht is toegepast. Deze analyse bestaat uit een:

- Startmeting: inzicht in de politiecijfers (objectief), bewoners/ondernemers bevragen over het veiligheidsgevoel (subjectief);
- (tussentijdse) Evaluatie(s): inzicht in de politiecijfers (objectief), bewoners/ondernemers bevragen over het veiligheidsgevoel (subjectief).

De uitkomst van deze metingen bepaalt of het cameratoezicht verlengd wordt, dan wel op die bepaalde locatie beëindigd wordt.

Op het moment dat het gaat over vast cameratoezicht dan wordt dit aangevuld met een beknopte procesevaluatie waarin wordt gekeken naar het verloop van het project, het plan

van aanpak voor de invoering van cameratoezicht wordt geëvalueerd en de mening van de betrokken professionals bevraagd.

Voor flexibel cameratoezicht geldt dat het meten van effect een hogere frequentie heeft dan bij het vast cameratoezicht. Simpelweg omdat het doel van flexibel cameratoezicht is om een camera *tijdelijk* te plaatsen bij een probleem waarbij dit effect kan hebben. Zodra het effect heeft of blijkt dat het niet werkt, wordt de camera weer weggehaald.

Hoofdstuk 8: Keuze voor soort cameratoezicht

Afhankelijk van de te verwachte duur en aard van verstoring van de openbare orde, kan cameratoezicht worden uitgevoerd met vaste of flexibele camera's. Vaste camera's worden nagelvast gemonteerd op een pand of paal. Een flexibele camera is een camera-unit die, afhankelijk van de uitvoering, met een minikraan of een auto met trekhaak verplaatst kan worden.

Vast cameratoezicht

Is er sprake van een (te verwachte) langdurige en/of functiegebonden verstoring van de openbare orde, dan is het voor de hand liggend om vaste camera's te gebruiken. Het centrumgebied is een voorbeeld hiervan: gezien de vele mogelijke overlastgevende situaties die zich hier kunnen voordoen. Met name vanwege de horeca in dit gebied, de evenementen en het grote aantal mensen dat hier verblijft, is toezicht met nagelvast bevestigde camera's te rechtvaardigen. Vast cameratoezicht wordt geplaatst voor de duur van minimaal 3 jaar.

Flexibel cameratoezicht

Is de verwachte problematiek situatiegebonden -zoals een evenement, de jaarwisseling of een inbraakgolf in een bepaald gebied-, dan hebben flexibele camera's de voorkeur. Deze zijn relatief snel inzetbaar op de gewenste plaats. Flexibel cameratoezicht wordt geplaatst voor maximaal drie maanden, daarna vindt een evaluatie plaats om te kunnen beoordelen of de camera nog noodzakelijk is / functioneel is of dat deze weggehaald kan worden.

Prioritering instelling flexibel cameratoezicht

Het kan voorkomen dat er op hetzelfde moment meer casussen spelen waarbij cameratoezicht gewenst is, dan het aantal flexibele camera's dat beschikbaar is. In dat geval volgt een prioritering op grond van:

- Hoeveel mensen ervaren overlast (een groep gaat voor een enkeling)?
- Hoe groot zijn de risico's (hoe meer/zwaarder potentieel letsel of geweld, hoe hoger op de prioriteitenlijst)?
- Wat is de duur van de overlast (langdurig gaat voor kortstondig)?
- Hoeveel strafbare feiten / meldingen zijn er op de locatie (een hoger aantal heeft voorrang op een lager aantal)?
- Hoeveel inzet is er al geweest door zowel professionele partijen als door burgers en ondernemers zelf (veel inzet en nog steeds een veiligheidsprobleem gaat voor weinig inzet en een veiligheidsprobleem)

Hoofdstuk 9: Uitkijken en opvolging

Het is belangrijk om vast te stellen welke camera's op welk moment live uitgekeken worden. Maatwerk is hierbij noodzakelijk. Per camera of gebied is bijvoorbeeld vast te stellen of de beelden live worden uitgekeken of enkel naar aanleiding van vooraf ingestelde triggers, wat de beste uitkijktijden zijn en met welke andere maatregelen het cameratoezicht ter plaatse wordt gecombineerd. Voor beide vormen geldt dat er een aanwijzingsbesluit aan ten grondslag moet liggen, waarin is opgenomen voor welke locatie of gebied en voor welke tijdsduur cameratoezicht wordt ingesteld.

Live uitkijken

De mate van live uitkijken bepaalt voor een groot deel de kosten van het cameratoezicht. Door live uit te kijken op die plaatsen en tijden waarop de kans het grootst is dat zich onregelmatigheden voordoen, is het mogelijk actief te sturen en overlast/ incidenten te voorkomen.

Uitkijken uitbesteden

De gemeente Culemborg heeft er, net als vele andere gemeenten, voor gekozen om het uitkijken van cameratoezicht uit te besteden. Daarmee komt de verantwoordelijkheid voor de aspecten privacy en beveiliging bij de partij te liggen die het uitkijken uitvoert. Voorbeelden zijn het goed en veilig opslaan van de gegevens, het beveiligen van de ruimte waar beelden uitgekeken worden, het laten uitvoeren van de werkzaamheden door gescreende en goed opgeleide medewerkers, het laten vervagen van inkijk in woningen en tuinen, het actualiseren van protocollen over hoe om te gaan met gegevens en dergelijke. Op dit moment wordt er geen gebruik gemaakt van de optie om beelden uit te kijken op basis van triggers. Door intelligente software volgt een signaal bij vooraf gedefinieerde aanleidingen. Voorbeelden hiervan zijn bewegingsdetectie, al dan niet in een vooraf vastgesteld gebied of straal vanaf de camera, of geluidsdetectie (zoals bijvoorbeeld een schreeuw of geluid van een brommer).

Terugkijken beelden

Een andere optie is het terugkijken van beelden die in eerste instantie niet zijn waargenomen door een surveillant of buiten de uitkijktijden viel na een melding/aangifte van incident bij de politie of de gemeente. Dit is ten allen tijden mogelijk, mits dat aangevraagd wordt binnen zeven dagen na het incident.

Diversiteit in tijdstippen van uitkijken

In het centrumgebied ligt het voor de hand om dagelijks live de beelden uit te kijken, gezien de frequentie waarin ongeregelde zaken zich in dat gebied (kunnen) voordoen. Dit is dus ook het geval. De exacte tijdstippen worden bepaald en afgestemd met de uitkijkrimte en zullen zich concentreren op de avonden en nachten.

In een aantal gevallen is live uitkijken van beelden op hottimes (tijdstippen waarop de meeste incidenten / overlast plaatsvindt) de meest voor de hand liggende aanpak. Voorbeelden hiervan zijn overlast of vandalisme in een woonwijk of een plek in het buitengebied waar hangjongeren samen komen. Hierdoor ontstaat een goede balans tussen meerwaarde van cameratoezicht en de te maken kosten. Dit is maatwerk en in afstemming met de uitkijkrimte extra in te plannen.

Opvolging

Bij het live uitkijken van camerabeelden is het van belang dat de centralist bij (dreigende) ongeregelde heden de politie, dan wel handhaving, kan aansturen voor de opvolging. Dit is van groot belang, want als dat niet mogelijk is, dan is de toegevoegde waarde van cameratoezicht live uitkijken gering.

Hoofdstuk 10: Bewaartermijn camerabeelden

Wettelijk gezien mogen camerabeelden zonder nader doel 28 dagen bewaard worden, waarna ze vernietigd moeten worden. Worden camerabeelden veiliggesteld ten behoeve van opsporing, dan mogen de beelden zo lang als noodzakelijk voor de uitvoering ervan worden bewaard. Aan het bewaren van camerabeelden zijn kosten verbonden; dit vergt immers capaciteit op de servers van de partij die de camerabeelden voor de gemeente Culemborg opslaat. Gezien de kostentechnische aspecten kan tot een kortere bewaartermijn besloten worden.

De beelden kunnen zowel door de gemeente als door de politie opgevraagd worden.

Hoofdstuk 11: Juridische aspecten

Om het cameratoezicht goed te kunnen borgen is het, naast de stappen vermeld in hoofdstuk 6, van belang om de aanwijzingsbesluiten goed vast te leggen. Ook hierin is onderscheid te maken in het vast en flexibel cameratoezicht.

Bij vast cameratoezicht wordt op een bepaalde plaats cameratoezicht ingezet en nagelvast bevestigd bijvoorbeeld aan een pand of op een paal. Het is de bedoeling dat vast cameratoezicht er voor langere duur blijft staan en de verstoringen van de openbare orde zijn dus ook zodanig dat de verwachting is dat deze niet snel opgeheven zijn. Voor deze vorm van cameratoezicht een aanwijsbesluit opgesteld worden waarin exact staat waar welke camera zich bevindt in het betreffende gebied. Aangezien de aanleiding per gebied verschillend kan zijn, is het meest voor de hand liggend om per gebied / wijk een aanwijsbesluit op te stellen.

Bij flexibel cameratoezicht gaat het om situaties waarvan verwacht wordt dat het cameratoezicht kortdurend is en leert de ervaring dat bijvoorbeeld de overlast of vernielingen zich verplaatsen. Om die reden wordt bij de toepassing van flexibel cameratoezicht gewerkt met mobiele camera's en een aanwijsbesluit van een vastomlijnd gebied waarbinnen de camera's zich vrij mogen verplaatsen.

Voor vast cameratoezicht wordt elke camera apart aangewezen en is de positie bepalend. Bij flexibel cameratoezicht wordt een gebied aangewezen en binnen dat gebied kunnen de camera's zonder aanwijsbesluit ongelimiteerd verplaatst worden.

Proces

- aanvraag wordt ingediend (door een van de partners of bewoners of ondernemers);
- een van de beleidsmedewerkers OOV beoordeelt de aanvraag door de 4 fases te doorlopen, maakt een veiligheidsanalyse en stelt een advies op voor de driehoek inclusief doelstelling, termijn, soort camera's;
- de driehoek besluit wel/niet akkoord te gaan met de inzet;
- bij akkoord volgt een (of meerdere) aanwijzingsbesluit(en) met daarin o.a. de duur van het cameratoezicht;
- er wordt een 0-meting gedaan (veiligheidscijfers);
- het cameratoezicht wordt geïmplementeerd;
- na afloop van de vastgestelde duur wordt er geëvalueerd en een besluit genomen over voortzetting dan wel verwijderen van het cameratoezicht (bij verwijderen wordt het aanwijsbesluit ingetrokken).

Hoofdstuk 12: Communicatie

Op het moment dat er op vaste camera's geplaatst worden op een nieuwe locatie dan moet daarover gecommuniceerd worden om te kunnen voldoen aan het kenbaarheidsvereiste. Dit betekent dat op de plek zelf bordjes hangen waarmee op cameratoezicht gewezen wordt, maar er ook breed gecommuniceerd wordt over het aanwijzingsbesluit in een persbericht.

Bij flexibel cameratoezicht is communicatie ook van belang, juist omdat de camera's op een bepaalde plaats relatief kort aanwezig zijn en vrij verplaatst mogen worden binnen het gekozen gebied.

Bijlage 1: Overzicht posities camera's per 01-01-2021

Camera-aanduiding	Locatie	Kijkhoek(en)
Vaste camera's		
Cam 01.1	Oude Vismarkt / Slotstraat	Oude Vismarkt/Slotstraat/ Kattenstraat/Tolleenstraat
Cam 02.1	Markt / Kleine Kerkstraat / Vierheemskinderstraatje	Markt/Vierheemskinderstraatje/Kleine Kerkstraat
Cam 03.1	Markt / Binnenpoort	Binnenpoort/Markt/Overwijnstraat
Axis Q6054-E MK II (dit is oude plek 04.1) blauw	Varkensmarkt	Buiten Molenstraat/Binnenpoort/Varkensmarkt
Cam 05.1	Varkensmarkt/Zandmarkt/Prijssestraat	Varkensmarkt/Zandstraat/Prijssestraat
Cam 06.1	Van der Duyn van Maasdamstraat (G. Borgesiusstraat)	Van der Duyn van Maasdamstraat/spiegelgelegenheid
Cam 07.1	Koopmansgildeplein	Koopmansgildeplein/Snijdersgildeplaats (en deel Voermansgildeplaats)
Cam 08.1	Ter Weijdelaan/Middelkoopstraat	Middelkoopstraat/Ter Weijdelaan (en deel Troelstrastraat)
Cam 10.1	Brahmstraat	Brahmstraat/Chopinplein
Cam 11.1 + Cam 11.2	Schoolhof-Oost	Schoolhof West
Cam 12.1 blauw	Schoolhof-West	Schoolhof Oost
Cam 20.1 vast (was tijdelijk cam 13.1)	Otto van Reesweg / Jan van Riebeeckstraat	Jan van Riebeeckstraat/Otto van Reesweg
Cam 21.1 + 21.2 vast (was tijdelijk cam 14.1)	Otto van Reesweg / Weth. Schoutenweg	Otto van Reesweg/Wethouder Schoutenweg
ANPR		
Cam 16.1	Leharstraat / Brahmstraat	Leharstraat/Brahmstraat
Mobiel camera's		
Cam 12.1 roze / VMCU blauw	VMCU Lange Meent/Parkterrein	Lange Meent (en deels Ramsteren/Slotstraat)
Cam 15.1 roze / 24.1 blauw	Parklaan/Weldesteeg/Oranje Nassaulaan	Weldesteeg/Oranje Nassaulaan/Parklaan
Cam 16.1 roze / 23.1 + 23.2 blauw	Meerlaan / Rijkstraatweg	Lanxmeersestraat/Beethovenlaan/Rijkstraatweg/Meerlaan/Beethovenlaan
Cam 17.1 roze / 22.1 blauw Mariahof (Pelco)	Mariahof	Mariahof

